

Asia: VN/12734/2019

Pakkoavioliiton mitätöinti ja ulkomaila alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustaminen

Suomessa pakottamalla solmitun avioliiton päättäminen

- 1. Arviomuiston luvussa 2.1 on käsitelty Suomessa pakottamalla solmitun avioliiton purkamismenettelyä ja ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan pakottamalla solmittu avioliitto voitaisiin kumota. Kumoamisen oikeusvaikutukset olisivat samat kuin avioerossa. Kannatatteko ehdotusta?**

-

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

Ei kantaa

- 2. Arviomuiston luvussa 2.2 on käsitelty Suomessa alaikäisenä tai muusta avioliiton esteestä huolimatta solmitun avioliiton purkamista ja päädytty siihen, että tarvetta lainsäädäntömuutoksiin ei ole. Oletteko johtopäätöksestä samaa mieltä?**

-

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

Ei kantaa

Ulkomailla solmitun alaikäisavioliiton tunnustaminen

- 3. Arviomuiston luvussa 3 on käsitelty ulkomaila alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustamista Suomessa. Arviomuistiossa ehdotetaan nykyisten säännösten täsmentämistä niin, että ulkomaila alle 18-vuotiaana solmittu avioliitto voitaisiin tunnustaa Suomessa vain erityisestä syystä, jos ainakin toinen puolisoista on asunut avioliiton solmimishetkellä Suomessa. Kannatatteko ehdotusta?**

-

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

Ei kantaa

4. Onko teillä kommentteja arviomuistion jaksossa 3.3 mainittuihin erityisiin syihin, joiden perusteella tällaisen avioliiton tunnustaminen voisi poikkeustapauksessa olla perusteltua?

Ei ole

5. Onko arviomuistiossa ja sen taustalla olevassa selvityksessä arvioitu tunnustamissääntelyn ja -käytäntöjen nykytilan sekä eri vaihtoehtojen etuja ja haittoja riittävän kattavasti?

-

Perustelut

Ei kantaa

Muut huomiot

6. Onko teillä muuta lausuttavaa arviomuistiosta tai sen taustalla olevasta selvityksestä?

Arviomuistion mukaan syyttäjä voisi hakea pakotetun avioliiton julistamista kumotuksi. Ainakin syyttäjän velvollisuus esittää tällainen vaatimus tulisi kytkeä siihen, että syyttäjä on päättänyt nostaa syytteen avioliittoon pakottamisesta (jollain tilanteeseen soveltuvalla rikosnimikkeellä). Muutoin on vaarana, että syyttäjistä muodostuu yleisviranomainen, jolta ryhdytään hakemaan ulkomailla solmittujen avioliittojen kumoamista. Syytteen nostaminen avioliittoon pakottamisesta edellyttää, että kysymyksessä on rikos Suomen ja mahdollisesti myös tekopaikan lain mukaan sekä sitä, että Suomen rikoslaki soveltuu tekoon. Syytteen nostaminen edellyttää myös esitutkintaviranomaisen toimittamaa esitutkintaa, josta käy ilmi, että avioliittoon pakottaminen on todennäköisesti tapahtunut. Rikoslain 1 luvussa on säännökset siitä, milloin ulkomailla tehtyyn rikokseen sovelletaan rikoslakia. Jos kysymys on ulkomailla tapahtuneesta pakottamisesta, eikä teolla ole laissa tarkoitettua riittävää yhteyttä Suomeen, ei esitutkintaviranomainen voi toimia eikä syyttäjä nostaa syytettä. Tällaisessa tilanteessa ei syyttäjällä tulisi olla myöskään velvollisuutta hakea tuomioistuimelta pakotetun avioliiton julistamista kumotuksi. Syyttäjä ei voi ilman esitutkintaviranomaisen suorittamaa tutkintaa selvittää, onko pakottaminen tapahtunut.

Toiviainen Raija
Syyttäjälaitos

Männikkö Mikko
Syyttäjälaitos